

Ćwiczenia z ANALIZY NUMERYCZNEJ (M)

Lista M 2

15 października 2015 r.

M2.1. 1 punkt Wykazać, że jeśli x, y są liczbami maszynowymi takimi, że $|y| \leq \frac{1}{2}u|x|$, to $\text{fl}(x + y) = x$.

M2.2. 2 punkty Znaleźć liczbę maszynową x (`double`, w standardzie IEEE 754), dla której $\text{fl}(x \cdot \text{fl}(1/x)) \neq 1$.

M2.3. 1 punkt Zaproponować sposób uniknięcia utraty cyfr znaczących wyniku w związku z obliczaniem wartości wyrażeń

$$(a) e^x - e^{-2x}; \quad (b) \cos^2 x - 1.$$

M2.4. 1 punkt O ile bitów zmniejsza się dokładność różnicy $x - \sin x$ dla $x = \frac{1}{2}$?

M2.5. 1 punkt Pole n -kąta foremnego ($n \geq 4$) wpisanego w okrąg o promieniu 1 wynosi

$$P_n = \frac{1}{2}n \sin \frac{2\pi}{n}.$$

Wartość P_n jest przybliżeniem liczby π – tym lepszym, im większe jest n . Następujący algorytm pozwala oszczędnie obliczać kolejno $P_4, P_8, P_{16}, \dots$:

$$s_2 := 1, \quad c_2 := 0, \quad P_4 := 2;$$
$$s_k := \sqrt{\frac{1}{2}(1 - c_{k-1})}, \quad c_k := \sqrt{\frac{1}{2}(1 + c_{k-1})}, \quad P_{2^k} := 2^{k-1} s_k \quad (k = 3, 4, \dots).$$

a) Uzasadnić powyższy algorytm.

b) Stosując wybraną arytmetykę t -cyfrową ($t \geq 128$) obliczyć P_{2^k} dla $k = 2, 3, \dots, 2t$.

c) Czy wyniki są zgodne z oczekiwaniami? Jeśli nie, to jakie jest źródło kłopotów? Jak można ich uniknąć?

M2.6. 1 punkt Zbadać uwarunkowanie zadania obliczania wartości funkcji f , podanej wzorem

$$(a) f(x) = 1/(x^2 + c), \quad \text{gdzie } c \text{ jest stałą}; \quad (b) f(x) = (1 - \cos x)/x \quad \text{dla } x \neq 0.$$

M2.7. 1 punkt Zbadać uwarunkowanie zadania obliczania iloczynu skalarnego $S(\mathbf{a}, \mathbf{b}) := \sum_{k=1}^n a_k b_k \neq 0$ wektorów $\mathbf{a} = [a_1, a_2, \dots, a_n]^T$, $\mathbf{b} = [b_1, b_2, \dots, b_n]^T \in \mathbb{R}^n$.

M2.8. 1 punkt Wartość wielomianu $L(x) := a_0 + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_nx^n$ w punkcie x można obliczyć według następującego schematu Hornera:

— Oblicz wielkości pomocnicze $w_0, w_1, \dots, w_n$ za pomocą wzorów

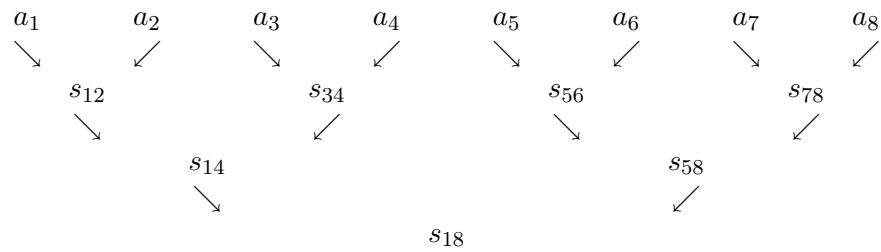
a) $w_n := a_n$,

b) $w_k := w_{k+1} \times x + a_k \quad (k = n-1, n-2, \dots, 0)$.

— Wynik: $L(x) = w_0$.

Zakładając, że $a_0, a_1, \dots, a_n$ oraz x są liczbami zmiennopozycyjnymi wykazać, że schemat Hornera jest algorytmem numerycznie poprawnym.

M2.9. 1 punkt Wartość sumy $\sum_{k=1}^n a_k$, gdzie $n := 2^m$ dla pewnego $m \in \mathbb{N}$, można wyznaczyć stosując strategię *dziel i zwyciężaj*. Np. dla $m = 3$ obliczenia wykonywane są wówczas zgodnie z następującym diagramem:

gdzie $s_{ij} := a_i + a_{i+1} + \dots + a_j$. Wykazać, że ten algorytm jest numerycznie poprawny i — dla dużych wartości n — dokładniejszy niż zwykły algorytm sumowania.